

NETTVERK MARIN FORSØPLING MØRE OG ROMSDAL

Rapport 2021

Runde Miljøsenter v. Louise Holmelund Tackmann
og Ovidie Mari Lynge, Sunnmøre Friluftsråd v.
Randi Kjærstad Hagerup og Malin Therese Fiksdal,
Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal v. Patrick Gule

Innhald

Bakgrunn.....	3
Status for 2021 i nettverket.....	3
Aktivitetar i nettverket i 2021	4
FoU-samarbeid.....	5
Styrka samarbeid med næringslivet.....	6
Nettverksmedlemmane sine aktivitetar i 2021	7
Vidare arbeid i nettverket	10

Bakgrunn

Nettverk Marin Forsøpling Sunnmøre, no Nettverk Marin Forsøpling Møre og Romsdal, blei oppretta i februar 2019 med det føremålet å skape ein møteplass for frivillige strandryddarar. Her deler ryddarane erfaring og informasjon med kvarandre samt knytes saman med næringsliv, den offentlege forvaltinga og forsking. Runde Miljøsenter, Sunnmøre Friluftsråd og Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal driftar og koordinerer nettverket i lag.

Status for 2021 i nettverket

2021 har vært eit flott år for nettverket med stor auke i medlemstal, styrka samarbeid med næringslivet og fleire gode prosjekt.

Året starta med utviding og namneendring. Medlemmane ønska å utvide nettverket sitt nedslagsfelt frå Sunnmøre til å dekke heile fylket. For å avspegle dette endra ein, etter ei avstemming blant medlemmane, også namnet til å bli ”Nettverk Marin Forsøpling Møre og Romsdal”. I prosessen med å integrere Nordmøre og Romsdal blei det også laga ein logo for nettverket. Dette vart gjort av ein gruppe engasjerte frivillige i samarbeid med koordinatorane.

For understøtte ein samla identitet i nettverket og hjelpe med å vise fram kva nettverket er og kva nytte det gjer for medlemmane, produserte vi og ein [film](#).

I 2021 blei Møre og Romsdal lyst ut i Rydd Norge-programmet til Handelens Miljøfond. I nettverket, som fleire andre plasser i landet, har dette skapt debatt om skjeringsfeltet mellom frivillig og kommersiell rydding. Også hos oss gjekk bølgande høgt ein lita stund, men dei la seg fort. Det er vårt klare inntrykk at det gode samarbeid og store tilliten mellom aktørane i nettverket har bidratt vesentleg til at det har blitt god stemning mellom frivilligheita og dei kommersielle aktørane. Nettverket har og hatt ein eigen representant i styringsgruppa til Rydd Norge: Møre og Romsdal. No er alle tilbodskonkurransane ferdige. Fordelinga er slik: På Nordre Sunnmøre har Sunnmøre Friluftsråd begynt arbeidet, på Hustadvika har Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal/Hustadvika Adventure starta arbeidet, Smøla er vunne av Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal/Plastjegerne AS og på Søre Sunnmøre har Runde Miljøsenter/Fallgard Kystrenovasjon AS so vidt starta arbeidet. Dei som har vunne områda har inngått avtale om å leige inn og/eller tilsette fleire av dei ikkje-kommersielle aktørar i nettverket til å bidra til den kommersielle ryddinga i områda der dei gjennom deira frivillige arbeid har blitt ekstremt godt kjent.

I 2021 har nettverket fått 107 nye medlem. Medlemmane er fordelt på rundt 15 frivillige organisasjonar, 20 bedrifter, 4 kommersielle ryddeaktørar, 3 forskingsinstitusjonar, 4 utdanningsinstitusjonar, Ørsta Småjobbsentral, Hustadvika Frivilligsentral, Hold Norge Rent, SOMM, 8 offentlege forvaltingar, 4 reinhaldsverk og 2 journalistar samt minimum 126 enkeltfrivillige.

Aktivitetar i nettverket i 2021

Også 2021 har mykje blitt digitalt, dette delvis grunna koronasituasjonen. Men sidan nettverket no dekkjer eit dobbelt so stort geografisk område kjem vi framleis til å holde fram med å ha noko av nettverksaktivitetene digital. Tabell 1 viser ei oversikt over aktivitetatane i regi av nettverket i 2021.

Tabell 1 - Oversikt over aktivitetar i nettverket 2021

Aktivitetar i nettverket	Tema	Utført i
Digital samling - Søppelkaffi vol. 1	Vegen vidare for Nettverket – vedtak om utviding til heile fylket + planlegging av nettverksåret	Januar
Infomøte - Nordmøre og Romsdal inn i Nettverket	Informasjon om kva nettverket er og bli kjent med kvarandre	Februar
Nettverksmøte for heile Møre og Romsdal	Bli kjent, val av namn, utforming av logo, Vårrydedagen 13. mars	Mars
Før Fuglane Kjem – Runde	Vanlegvis storaksjon i mars. Vart avlyst grunna korona. I tillegg er Runde nå prioritert i Handelens Miljøfond sitt Rydd Norge program, og rydding i 2021 har difor avventa tildeling av ryddeaktør i dette programmet.	Avlyst/avventar
Før Fuglane Kjem	Rydding av naturreservat som vart rydda i samarbeid med SOMM i 2019.	Mars
Digital samling	Bedriftsrydding opp mot Hold Norge Rent-Konferansen, status på logo og film, planlegging av sommararrangement i starten av juni, oppdatering på Rydd Norge: Møre og Romsdal.	April
Film om Nettverket ferdig	Film om kva Nettverket er og kvifor det er nyttig for medlemmane.	Juni
Sommarsamling Sør – fellesrydding Dragsundet, Øyrasundet	Fellesrydding og sosial samling.	Juni
Sommarsamling Nord – fellesrydding Sveggen	Fellesrydding og sosial samling.	Juni
Kvantesprang	SALT og Hold Norge Rent feltarbeid. Nettverket bisto med innsamling av søppel + fekk opplæring i analysemetoden.	Juni

Logo ferdig	Nettverket har fått sin eigen logo.	Juni
Digital samling - Søppelkaffi vol. 2	Oppvarming til Strandryddeveka.	August
EPS-analysetokt med Hold Norge Rent (HNR) og EPS-foreninga	Feltarbeid på Gjøsundholmen, der det ligg mykje isopor, for å bidra til arbeidet med å lage ein rettleiar for å unngå EPS/XPS på avvege.	September
Nasjonalt Strandryddeprosjekt, Senter mot Marin Forsøpling (MARFO)	MARFO deltok på 2 ulike ryddeaksjonar i lag med nettverket for å samle inn erfaringar med logistikk, og for å teste Rent Hav.	Oktober
Marin forsøplingskonferanse med fokus på Bygg og Anleggsnæringa	Fysisk konferanse i Molde for å prøve å engasjere næringa til å ta gode val for å unngå forsøpling.	November
Haustsamling	Første fysiske nettverkssamlinga etter utvidinga til å gjelde heile fylket.	November
Digital samling - Søppelkaffi vol. 3	Vegen vidare for Nettverket – Kva vil vi neste år?	November

I tillegg til aktivitetane i Tabell 1 kjem formidling i avis, radio, tv og på sosiale medium. Vi fekk og oppretta linkedin-side og instagramkonto til nettverket i 2021.

Nettverkskoordinatorane moderer ei aktiv Facebook-gruppe der nettverket held kontakta mellom samlingane. Finn gruppa [her](#) (merk at for å halde dette som ei fagleg gruppe er det ei lukka gruppe for nettverksmedlemmar, men det er låg terskel for å bli nettverksmedlem).

Ein del av nettverksarbeidet er også å drive med fagleg sparring med medlemmar i samband med prosjekt og søknader.

FoU-samarbeid

Som det går fram av tabellen har nettverket deltatt i fleire FoU samarbeid i 2021:

SALT og Hold Norge Rent har gjennomført ein del av Kvantesprang-prosjektet sitt i Møre og Romsdal. Nettverket har vært behjelpeleg med innsamling av søppel til feltanalyse og fått opplæring i analysemетодen.

Både Runde Miljøsenter og tidlegare nettverkskoordinator (fram til august 2021), no nettverksmedlem, Ann Helen Hellevik er framleis med i arbeidet med ein internasjonal standard for avfallshandtering frå fiskefartøy.

Randi Kjærstad Hagerup, som er eine halvdelen av Plastpiratane, og nyleg tiltrett prosjektkoordinator for Rydd Norge: Møre og Romsdal – Region 3 for Sunnmøre Friluftsråd, har i 2021 ferdiggjort masteroppgåva si i frå Kulturmøtestudiet ved Høgskulen i Volda, med

tittelen «Det blir litt mindre håpløst når du kan gjøre litt. En kvalitativ undersøkelse blant strandryddere på Nord-Vestlandet» som tek føre seg kva som motiverer folk til å bli ihuga strandryddarar.

Runde Miljøsenter sit i referansegruppa til NTNU sitt prosjekt PlastOPol. I dette prosjektet skal NTNU, i samarbeid med Ålesundregionens Havnevesen, Møre og Romsdal fylkeskommune og Ålesund kommune, utvikle ein prediksionsmodell basert på marin forsøpling og lokale forhold. Her er erfaringane til nettverksmedlemane ein viktig del av både utviklinga og valideringa av om modellane stemmer med verkelegheita. I tillegg skal dei utvikle ein maskinlæringsmodell i applikasjonsform som skal kunne analysere plast ved hjelp av eit bilet. Også her vert nettverksmedlemmane invitert til å bidra med uttesting av appen i felt.

Nettverket var med på EPS-tokt med Hold Norge Rent og EPS-Foreninga i forbindelse med arbeidet deira med å utarbeide ein rettleiar for å førebyggje forsøpling med EPS (isopor) og XPS. Med på dette var både ein nettverkskoordinator, frivillige og Vartdal Plast som er EPS-produzent samt medlem av nettverket.

Senter For Oljevern og Marint Miljø (no i 2022 endra namn til Senter mot Marin Forsøpling/MARFO) la 2 ryddeaksjonar til Sunnmøre som ein del av Nasjonalt Strandryddeprosjekt 2021. Her var fleire av nettverket sine medlemmar med på aksjon og fekk gi innspel til MARFO om logistikk, registrering av søppel, Rydde, med meir.

Styrka samarbeid med næringslivet

Nettverket har forsett jobben med å engasjere næringslivet både i ryddearbeidet og i arbeidet med å førebygge forsøpling. Fleire bedrifter vender seg nå til Nettverket for å høre kor dei kan rydde med bedifta si. Fallgard har bygget vidare på suksessen frå 2020 og aktiverte bedriftene i eit heilt industriområde til å rydde i fjøra deira i 2021 og. Plastfritt Hav har fått 3 bedrifter til å adoptere strender på Nordre Sunnmøre.

5. november heldt nettverket for fyrste gong ein fysisk konferanse i Molde der programmet var dedikert næringslivet, og innsatsen styrkes vidare med å inngå samarbeider med næringslivsforeiningar slik som til dømes Havlandet AS og Maritim Foreining Søre Sunnmøre, og vi har fått fleire bedrifter som medlemmar.

Konferansen i Molde handla om bygg og anleggsnæringa og marin forsøpling, og målet var å samla folk frå ulike bedrifter i næringa og spreie gode idear og tiltak som førehindrar at søppel kjem på avveg. Diverre var responsen i næringa låg og dei fleste deltakarane var medlem frå Nettverket, eller dei som sjølv skulle holde foredrag. Vi veit ikkje kvifor responsen var slik, om det var pga. kort frist eller feil framgangsmåte for innviteringa, men har no fått mange nye erfaringar for framtidige arrangement. For å spreie det gode bodskap frå konferansen til rett mottakar held vi no på å utvikle ein kort film frå arrangementet som vi skal få delt til næringa. Vi laga og spreia og ein film til den generelle befolkninga (sjå den [her](#)) frå konferansen og nettverkssamlinga dagen etter. Erfaringane frå dette arrangementet tek vi med oss i det vidare arbeid med å førebyggje forsøpling frå næringslivet i fylket.

Nettverksmedlemmane sine aktivitetar i 2021

Til no i 2021 har dei frivillige i nettverket hatt om lag 200 større og mindre ryddeaksjonar, og rydda ca. 92 tonn. Her tek vi då ikkje med dei som ryddar mindre mengder jamt og trutt heile året, eller dei medlemmar som er bedrifter, avfallselskap etc.

I tabellen følgjer ei oversikt over nokre av dei aksjonane og arrangementa som nettverksmedlemane har hatt i 2021. I tillegg må vi nemne at Ina Giske i 2021 var nominert til Gullklypa.

Tabell 2 - Oversikt over nettverksmedlemmane sin aktivitet i 2021

Medlem	Aktivitet	Utdjuping
Plastpiratane	Fou, masteroppgåve «Det blir litt mindre håpløst når du kan gjøre litt. En kvalitativ undersøking blant strandryddarar på Nordvestlandet», Kulturmøte ved Høgskulen i Volda. https://hdl.handle.net/11250/2759349	Ei undersøking blant strandryddarar på Nordvestlandet som prøvar å få fram kvifor informantane lar seg engasjere i marin forsøpling, og korleis dette har påverka liva deira. Oppgåva var på publiseringstidspunktet første kvalitative undersøkinga blant strandryddarar, og blei gitt karakteren A. Nettverket bidrog med kontakt til respondentar og innspel til spørsmål.
Tavaha Fjørtoft/Plastpiratane	Opprette besøkssenter på Vågholmbuda, Fjørtoft	Sortering og kategorisering av marin forsøpling, lage “showroom”, studietur til Stadt Tavaha-løa,
Tavaha Fjørtoft	Rydding	Vedvarande rydding på Fjørtofta og holmane rundt
Plastpiratane	Rydding	Vedvarande rydding på Lepsøya og holmane rundt
Fallgard	Rydding av industriområdet Mjølstadneset i lag med bedriftene	Andre året aksjonen har blitt gjennomført. I år vart 2900 kg rydda av ca. 155 personar fordelt på 14 firma.
Fallgard	8 ryddeaksjonar	Hatt med seg alt i frå skuleklassar til privatpersonar på rydding i Ytre Herøy og på Aursneset, Ulstein kommune.
Isabella Lang, Claudia Erber, Fallgard	Rydding	Vedvarande rydding i Mulevika
Plastfritt Hav	30 ryddeaksjonar	Blant anna med fleire skular, barnehagar, og bedrifter.
Plastfritt Hav	Samarbeid med næringslivet	Optimar, Nordic Wildfish. Blant anna ved å få dei til å adoptere eit område.
Plastfritt Hav	Samarbeid med skuleklassar i grunnskulen	Påskjøning per pose søppel plukka.
Plastfritt Hav	Samarbeid med Sunnmørsegg	Ei krone av kvar eggekartong selt går til å finansiere strandryddeaksjonar på Zanzibar
Plastfritt Hav	Spleis med plast på Sommerfesten på Giske	Ordning slik man kan betale inngang til festivalen med å levere sekk med strandsøppel.

Plastfritt Hav	Samarbeid med Stand by Me Lesvos	Rydding i og rundt Morialeiren, etablering av søppelsystem
Rydd Møre	Bygging av skaterampe	Bygd av resirkulert materiale frå skipsverft.
Rydd Møre	Tildelt Ålesund kommune sin miljøpris	Fekk denne pga. sitt omfattande arbeid med rydding, informasjon og engasjement innan marin forsøpling.
Rydd Møre	Arrangerte Ryddeligaen 2021	Konkurranse for alle barneskular i Ålesund. Dei som deltok blei med i trekninga av klassetur med grillmat.
Rydd Møre	Rundt 20 ryddeaksjonar arrangert	For blant anna skular og studentar på NTNU Ålesund.
Rydd Møre	Samarbeid med bedrifter	Blant anna med DNB, Sparebanken Møre, KIWI og Sunn-Trans.
Rydd Møre	Kortworkshop	Kort laga av hovudsakleg papir frå resirkuleringsdunken og søppel funne på tidlegare ryddeaksjonar.
Rydd Møre	Påskekonkurranse	For å delta måtte man gi tips om ein stad Rydd Møre burde rydde. Premien var eit hotellopphold for 2 på hotell Brosundet.
Rydd Møre	Ryddeaksjonar for Russegrupper	
Rydd Møre, Happy Ocean Studios, Runde Miljøsenter, NTNU Ocean	Verdens første digitale ryddeaksjon	Oppfordring om å rydde lokalmiljøet sitt.
Plastjegerne	56 ryddeaksjonar registrert	Rydda over 40 tonn søppel, blant anna med ulike skular og folkehøgskular.
Plastjegerne	Samarbeid	Med blant anna Mowi og Smøla kommune.
Plastjegerne	Satt ut kontainere i påska på Smøla	3 kontainere som kan brukast til herrelaust avfall plukka av frivillige.
Clean Shores Global/Volda	Gjennomført 4 ryddeaksjonar	
Marius Ibs Øien-Hansen/AquaAmare	Gjennomført 5 ryddeaksjonar	
Martine Spee	Gjennomført 9 ryddeaksjonar	
Runde Miljøsenter	Gjennomført 6 ryddeaksjonar	Blant anna med Herøy Kajakklubb

Runde Miljøsenter	Strandryddedagen Jensholmen	Arrangert ryddeaksjon på Jensholmen i Herøy i regi strandryddedagen.
Runde Miljøsenter	Rapport: Registering av hotspots på Sunnmøre	Starta på i 2020. Mange hotspots på Sunnmøre kartlagt, noko som gjer det enklare for privatpersonar og offentlegheita å vite kvar det bør arrangerast regelmessige ryddeaksjonar.
Runde Miljøsenter	Rapport: Samanlikning av felt- og kontrollregistrering av søppelfunn frå strandrydding	Starta i 2020 der målet var å undersøke kor stor forskjell det var mellom registreringar av avfall gjort av frivillige i felt på 3 ryddeaksjonar og kontrollregistreringane gjort av profesjonelle i etterkant.
Runde Miljøsenter	Rydding av mikroplast	Ryddeprosjekt fokusert på mikroplast.
Runde Miljøsenter	Kartlegging av EPS brukta som flyteelement,	Kartlegging av typen av flyteelement på flytebrygger på delar av Sunnmøre, med tanke på risikoen for EPS-forsøpling
Sunnmøre Friluftsråd	Gjennomført 48 ryddeaksjonar	
Sunnmøre Friluftsråd	Samarbeid og tilrettelegging for mange ulike ryddeaktørar	
Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal	Stikk Ut og Plukk ordninga	Ordning der man kan motta 100 kroner per sekkrøppel. Veldig populær blant frivillige
Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal	Samarbeid og tilrettelegging for mange ulike ryddeaktørar	

Vidare arbeid i nettverket

For at kunne holde fram med nettverksarbeidet er vi avhengige av midlar og støtte. Fram mot 2023 vil vi videreføre det gode arbeidet som er gjort i nettverket i 2019, 2020 og 2021. Vi vil fokusere på:

- Motivere dei frivillige strandryddane til vidare arbeid.
- Gi nettverket sine medlemmar ei røyst og anledning til å møtast gjennom seminar og møteplassar. Målet er å få til 3 større nettverkssamlingar i året og få til møteplassar i tilknyting til ryddeaksjonar og andre typar samlingar som skjer på tvers av fylket.
- Løfte kompetansen til dei frivillige både når det gjeld sjølve ryddinga og ikkje minst når det gjeld å registrere og dokumentere det dei finn i fjøra.
- Jobbe vidare med å samle den kunnskapen som finnast og blir skapt i nettverket, og la den bli offentleg tilgjengeleg slik at fleire skal kunne dra nytte av arbeidet vårt.
- Formidling med sikt på å gjøre nettverket meir kjent i offentlegeheta slik at det blir lettare for enda fleire ryddarar og næringsaktørar i området å finne nettverket og bli medlem dersom dei ynskjer det. Som ein del av dette arbeidet vil vi opprette offentlege sider på Facebook. I tillegg vil vi opprette ei eiga nettside for nettverket.
- Byggje vidare på momentumet vi har skapt i arbeidet med å førebyggje forsøpling i frå næringslivet. Dette vil vi gjøre ved å fokusere på å vidareutvikle dei gode erfaringane vi har gjort so langt, samle inn erfaringar frå andre samarbeid rundt i landet og ved direkte samarbeid med interesseorganisasjonar slik som MAFOSS og Havlandet AS, og med konkrete bedrifter. Målet er å finne ut kva form medlemskapet i nettverket skal ha for bedrifter og næringslivsaktørar for at de skal bli motiverte til å jobbe målretta med å førebygge forsøpling. Fokus vil især vere på næringane bygg og anlegg, fiskeri og havbruk som vi ser står for ein stor del av søppla som vi finn her i regionen.

Figur 1 - Deltakarane på nettverkssamlinga i Molde, november 2021. Foto: Vasco S. Pinhol